

Sıra № 227

Hazineden taksitle mal satın almış olanların taksit bedellerinin tecili hakkındaki kanuna müzeyyel 1/291 numaralı kanun lâiyhası ve Maliye ve Bütçe encümenleri mazbataları

T. C.

Başvekâlet

Muamelât müdürlüğü

Sayı: 6/837

6 - IV - 1932

B. M. M. Yüksek Reisliğine

1773 numaralı kanuna zeyl olmak üzere Maliye vekâletince hazırlanan ve İcra Vekilleri Heyetinin 2 - IV - 1932 tarihli içtimamında Yüksek Meclise arzı kararlaştırılan kanun lâiyhası esbabı mucibesile birlikte takdim olunmuştur.

Muktazasının ifasına müsaade buyurulmasını rica ederim efendim.

Başvekil

İsmet

Esbabı mucibe lâiyhası

Eski tarihlerde zirai mahsulün kıymetli olduğu zamanlarda; bedelleri taksitle ödemek üzere Hazineden satın alınan bağ, bahçe, tarla, imalâthane gibi malların muhtelif sebeplerle irat ve hâsılatının taksitleri tediyeye kifayet edememesi sebebiyle müstahsillerin duçar oldukları müşkülâtın tehvini evvelce derpiş olunarak Hazinece yapılan teklif Meclisi Âlice tadilen tasvip ve bu mallara ait taksit müddetlerinin tezyidi ve azamî 12 seneye ırcar 1773 numaralı 21 mart 1931 tarihli kanunla kabul olunmuştur.

Bu tedbir, Devlete olan borçların tediyesinde mümkün mertebe sühuleti tazammun etmekte ve kanun hükmü her yerde tatbik edilegelmekte ise de düşman, usat ve hasbellüzum Hükümet tarafından emlakî ihrak ve tahrip edilmiş kimselerin 13 mart 1340 tarihli kanuna tevfikân harikzede sıfatile istihsal eyledikleri mazbatalar mahteviyatının 1340 ve 1341 senelerinde yapılan satış bedellerine mahsup olunacağı zumile müzayedelere yüksek bedellerle iştirak eyledikleri ve Manisa, Gümüşane vilâyetleri gibi bazı yerlerden vaki istifsara cevaben bu mazbataların müzayedelerde teminat olarak kabul edilebileceği bildirilmesinin de fazla rağbeti celbeylediği ve bu yüzden bu gibi yerlerdeki satışların yüksek fiatlarla icra edilerek halen taksitlerinin tediyesinde imkânsızlık hâsıl olduğu ve salifülarz 1773 numaralı kanunun taksitlerin tevzi ve tecilini mutazammın hükümlerinin temin edebildiği suhuletin bu şekilde mal alanların vaziyet ve taleplerini tatmin edemediği mütevali müracaatlardan anlaşılmaktadır. Mevcut mevzuata göre borçlarını vaktü zamanile vermiyenlerin satın aldıkları malların ihalelerini fesih ve bunları yeniden müzayedeye vazetmek lâzımgelip, ancak tediyeyi işkâl eden sebepler bu mallara yeni müşteri bulmak imkânını da güçleştirdiği, diğer cihetten o tarihte aldıkları mazbataların satış bedellerine mahsubu da kanunen mümkün olamadığı cihetle bu vaziyette olan müstahsil halka tediyeye imkânı vermiş üzere bu kanun lâiyhası hazırlanmıştır.

Lâiyhai kanuniyede; mevcut mevzuatın harikzede olarak kabul ettiği kimselerden evvel ve

âhar bu sıfatla iskân edilmemiş olanların ellerinde mevcut mazbataların borçlarına mahsup edilmesi ihtimalile ve kısmen bunları teminat akçası olarak göstermek suretile bilmüzayede aldıkları mallar istihdaf edilmiş ve kânunusani 1926 tarihli kanun müzayedelerde istikrazı dahilî kabulünü temin etmekle müteakip tarihlerdeki satışların aynı vaziyette telâkkisi mümkün olamayacağı düşünülerek kanun hükmü kânunusani 1926 tarihine kadar mazbatalarını istihsal ederek yine bu tarihe kadar müzayedelere iştirak edip uhdesinegayrimenkul ihale edilenlere hasredilmiştir.

1773 numaralı kanun, akar kastile alınan ve irat getiren emvali tecilden istisna ettiği cihetle bu kanunlada akarların haricinde kalan gayrimenkulâtı satın alanların vaziyeti nazarı dikkate alınmıştır.

Aşair, muhacirin gibi muhtaç halkı iskân ve Devlete olan borçlarını uzun seneler zarfında te-diye maksadile mevzu olan borçlanma kanunundayirmi sene müddet kabul edilmiş olmasına göre bu kanunla da harikzedelerin aldıkları malların bedellerini yekûnen yirmi taksitte verebilmeleri ve binaenaleyh borcun iştirak tarihinden itibaren yirmi seneye tevzii şimdiye kadar verilmemiş olan taksitlerde mütebaki senelere taksimi ve müeccel taksitlerin diğer kanunda olduğu veçhile % 5 gibi cüzî bir faize raptı vaki müracaatları geniş bir mikyasta karşılanmış olacağı ve dolayısıyla de hükmü mürtefi olan 622 numaralı kanundan istifade edemiyenlerin imkân mer-tebesinde tatmin edilmiş bulunacağı teemmül edilerek işbu kanun lâyihası ihzar edilmiştir:

Maliye encümeni mazbatası

T. B. M. M.
Maliye encümeni
Karar No. 72
Esas No. 1/291

16 - VI - 1932

Yüksek Reisliğe

1773 numaralı kanuna zeylolmak üzere Maliye vekâletince hazırlanıp Başvekâletin 6/837 numaralı ve 6 nisan 1932 tarihli tezkeresile gönderilen kanun lâyihası ve esbabı mucibe mazbatası encümenime-zze havale edilmiştir.

Bu lâyihanın ihtiva ettiği mesele: 622 numaralı kanunun birinci maddesinde zikredilen eşhastan. 726 numaralı kanunun meriyeti tarihine kadar, Hazine den taksitle ziraî gayrimenkul, mesken ve irat getirmiyen arsa satın almış olanların, ellerindeki hasar mazbatalarını daha evvel istihsal etmiş olmak şartile, taksitlerinin yirmi seneye iblâğı için Maliye vekilinin mezun tutulmasından ibarettir.

Lâyihanın encümenince müzakere edileceği sırada iadesi Hükûmetçe talep edilmiş ise de bu husu-sun Gümüşane mebusu Edip Servet Bey tarafından tekabbül edilmesine mebni keyfiyet mumailiyeh hazır olduğu halde bu kere encümeninde tetkik ve müzakere edildi.

Teklifi vakiin esas itibarile 932 senesi bütçesindeki emvali metruke satış bedellerine taallûk et-mekte ve binaenaleyh varidatın tenakusuna tesir edecek mahiyette bulunmasına ve Devlet varidatı-nın arttırılmasını veya eksiltmesini intaç edecekher nevi kanun lâyiha ve tekliflerinin Bütçe encü-menince tetkik edilecek işler cümlesinden bulunduğu da dahilî nizamnamemizin yüz yirmi altıncı maddesinin dördüncü fıkrasında münderiç olmasına nazaran mezkûr teklifin Bütçe encümenince tetkiki lâzımgüleceğine ittifakla karar verildi. Bu bapta ki evrak Bütçe encümenine tevdi kılınmak üzere Yüksek Reisliğe arz olunur.

Maliye E. Reisi	M. M.	Kâtip	Aza	Aza	Aza
Çorum		İstanbul	Malatya	Kastamonu	İzmir
İsmet		M. Ziya	M. Nedim	Refik	Kâmil
Aza	Aza	Aza	Aza		
Kütahya	İçel	Diyarbakır	Aydın		
Ömer	Emin	Zülfü	Adnan		

HÜKÜMETİN TEKLİFİ

1773 numaralı kanuna müzeyyel kanun lâyihası

MADDE 1 — 15 nisan 1341 tarihli ve 622 numaralı kanunun birinci maddesinde mezkûr olan eşhasın 27 kânunusani 1926 tarihli ve 726 numaralı kanunun meriyeti tarihine kadar Hazineden taksitle satın almış oldukları her türlü ziraate muhassas arazi ve faaliyet mahsulâtı ziraiye ile alâ-kadar fabrika, imalâthane ve mümasillerinin veya meskenler ve irat getirmiyen arsaların bedellerini yirmi taksite iblâğa Maliye vekili mezundur.

MADDE 2 — Geçmiş senelere ait müterakim taksitler, gelecek seneler taksitlerine zam ve tvezi edilir ve tecil edilen mebalîğ % 5 faize tâbi olur.

MADDE 3 — Bu kanun hükmü birinci maddede mezkûr kimselerin zararlarını müsbit mazbatalarını satın aldıkları gayrimenkullerin uhdelerine ihalesinden evvel istihsal eylemiş olanlara aittir.

MADDE 4 — Bu kanun neşri tarihinden muteberdir.

MADDE 5 — Bu kanunun hükmünü icraya Maliye vekili memurdur.

2 - IV - 1932

Bş. V.	Ad. V.	M. M. V.
İsmet	Yusuf Kemal	Zekâi
Da. V.	Ha. V.	Mal. V.
Ş. Kaya	Dr. T. Rüştü	M. Abdülhalik
Mf. V.	Na. V.	İk. V.
Esat	Hilmi	Mustafa Şeref
S. İ. M. V.	G. İ. V.	Zr. V.
Dr. Refik	Ali Rana	Muhlis

BÜTÇE ENCÜMENİNİN TADİLİ

21 mart 1931 tarih ve 1773 numaralı kanuna müzeyyel kanun lâyihası

MADDE 1 — 15 nisan 1341 tarih ve 622 numaralı mülga kanunla mukaddema istilâ ve harp tahribatı dolayısıyla hakları tanınmış olan eşhasın 1928 senesi mayısı nihayetine kadar Hazineden taksitle satın almış oldukları irat getirmiyen arsalar ile her nevi arazi ve bina vergisi kanunile tayin edilen kıymeti bin liradan dun meskenlerin bedellerinden bakiye kalan borçları, borçlanma kanunundaki müddete göre tahsil edilir. Bunlardan borçlarını bu kanunla tayin edilen müddetten evvel ve bu kanunun meriyetinden sonra tediye edecek olanlar da 27 kânunusani 1926 tarih ve 726 numaralı kanunun dördüncü maddesinin son fıkrasından istifade ederler.

22 nisan 1341 tarih ve 642 numaralı kanun hükmü mahfuzdur.

MADDE 2 — Bu kanun neşri tarihinden muteberdir.

MADDE 3 — Bu kanunun hükmünü icraya Maliye vekili memurdur.